

Takfönstret i vindsvåningen ger perfekt ljus ner över bordet där Annie Winblad Jakubowski arbetar.

Design för miljoner

Frånsidans formgivare

Annie Winblad Jakubowskis senaste verk görs i 40 miljoner exemplar. Det gör henne till vår upplagemässigt mest uppmärksammade medlem någonsin, alla kategorier. Och varenda svensk kommer snart att kunna ha det i fickan!

DE SENASTE FEM åren har en viktig del av Annie Winblad Jakubowskis arbete varit att formge jubileumsmynt och medaljer. Det är en lite anonym och osynlig verksamhet.

Men hennes senaste skapelse, som än så länge är hemlig när vi träffas en novemberdag, kommer att bli allt annat än osynlig.

Det handlar om den nya enkrona som ska släppas den 15 januari 2009 och som är en del av det som kallas »Märkesåret 1809«, ett jubileum för att markera att det

är tvåhundra år sedan Sverige och Finland blev två skilda nationer.

I stället för att prägla ett särskilt jubileumsmynt i en hög valör, som i praktiken riktar sig till en samlarmarknad, har man denna gång valt att göra en variant av den enkrona vi dagligen använder.

DET INNEBÄR ATT våra enkronor nästa år kommer att få en ny »frånsida«. Kungen blir kvar på »åtsidan« (framsidan) och frånsidan kommer att prydas av Annie Winblad Jakubowskis vackra...

Nej visst, det får vi ju inte avslöja så här i förväg. Bilden är omgärdad av ett citat från J.L. Runebergs Fänrik Ståls säg-

Annie Winblad är från början grafisk formgivare och illustratör men jobbar nu mest 3-dimensionellt.

ner: »Den underbara sagan om ett land på andra sidan havet«. Initialerna AWJ är också diskret inlagda på myntet.

Upplagan skäms verkligen inte för sig – 40 020 000 exemplar för att vara exakt. En tämligen svårslagen siffra om man jämför med vilka upplagor böcker och andra trycksaker som medlemmarna brukar göra trycks i.

Men för att vara en ny enkrona är det däremot en normal siffra, uppger Joanna Gerwin på Riksbankens informationsavdelning. Totalt beräknar man att det är en 1 miljard 313 miljoner enkronor omlopp.

APROPÅ FÄNRIK STÅL så smygstartade vi här i Tecknaren (nr 2 i år) med frandet av Märkesåret 1809 genom att berätta om det arvode som Axel Edelfelt fick för att illustrera Runebergs berömda sägner på sin tid – 20 000 finska mark – vilket var en femtedel av förlaget Söderströms hela aktiekapital. Styrelsemedlemmarna gick i personlig borgen för att garantera att konstnären skulle

FOTO DICK SCHYBERG

FOTO KARL GABOR

Unionsupplösning mellan Sverige och Norge 1905 gav upphov till ett jubileumsmynt hundra år senare.

Guldmedalj till Handelshögskolan i Göteborg

Original i trä och vax till skulpturen på Anna Lindhs gravsten.

Jubileumsmynt järnvägen.

Två mynt ur Bernadotteserien.

»Jag känner verkligen att jag hittat rätt som jobbar med bokstäver och bilder, men i tredimensionell form«

få en vettig betalning för det omfattande arbetet. »Ack forna tiders styrelsemedlemmar!« får man lust att utropa.

MEN TILLBAKA TILL Annie Winblad Jakubowski. Redan när hon gick ut Konstfack gjorde hon ett examensarbete med tredimensionella bokstäver. Då fanns också i bakhuvudet intresset för att forma medaljer och mynt, men det var först för fem år sedan som hon bestämde sig för att göra allvar av saken och bredda sig själv ytterligare som yrkesperson.

– Jag är grafisk formgivare och illustratör från början, säger Annie.

Men hon har redan tidigare gått utanför utstakade gränser och bland annat etablerat sig som formgivare av gravstenar.

– Jag känner verkligen att jag hittat rätt som jobbar med bokstäver och bilder, men i tredimensionell form.

Det var hennes gamle lärare från Konstfack, Ernst Nordin, som sökte upp henne då för fem år sedan, för han var bekymrad

över återväxten inom yrket. Han kom ihåg hennes examensarbete och tänkte att det nog skulle passa Annie att göra medaljer. Via Ernst Nordin leddes hon vidare in i medalj- och myntmakarnas slutna värld. Det är en mycket liten församling där alla känner alla. Hon åkte också till Myntverket i Eskilstuna för att studera tillverkningsprocesserna. När Annie berättar hur hon systematiskt gick till väga för att komma in i denna gamla traditionsfyllda bransch förstår man att hon inte är den som lämnar något åt slumpen.

Hennes första medalj har ett citat av Gunnar Ekelöf. Den är gjuten i brons och är så stor att den lagom fyller en handflata. Sedan dess har det blivit fler – både medaljer och mynt.

Jubileumsmyntet med valören 200 kronor när Kungliga Slottet fyllde 250 år, blev lite av en »bästsäljare« med sina 35 000 exemplar.

Annie känner sig inte som en konstnär som ska plocka fram sitt innersta och

gestalta det i sin konst, utan uppskattar just den blandning av yttre krav och egen kreativ fantasi som till exempel ett mynt- eller medaljuppdrag kräver.

– Jag tycker det är roligt att få uppdrag och sen tänja på gränserna, säger hon.

ANNIE TALAR MED inlevelse om sitt arbete. Och visst är det något speciellt att skapa ett verk som varenda svensk kommer att använda sig av. Det var fortfarande inte bestämt om hon eller någon av de tre andra som inbjudits att lämna förslag till det nya jubileumsmyntet skulle få uppdraget. Hon gick över Sergels torg och vidare uppför för trappan på väg till Riksbanken. Mitt i staden gick hon där helt anonym bland alla människor, men snart skulle de kanske alla gå med det av henne skapade myntet i sina fickor.

– Jag fick en sån stark känsla – oh, måtte jag få detta uppdrag!

Och det fick hon.

DICK SCHYBERG

Assar Lindbeck-medaljen i silver 750 gram.

